

Fördjupad artinventering av groddjur vid Svanvik 1:26

Bakgrund

Miljökonsultföretaget Calluna AB har tidigare utfört en naturvärdesinventering (NVI) av området vid Svanvik 1:26 på Tjörn på uppdrag av Tjörns kommun. Resultaten från Callunas naturvärdesinventering ska utgöra underlag för den fortsatta planeringsprocessen inför en ny detaljplan. I NVI:n framkom att det finns en viss potential för groddjur inom inventeringsområdet. Det handlar framför allt om ett mindre vatten (naturvärdesobjekt 2) i den sydvästra delen.

Syftet med denna fördjupade artinventering är att utreda om det förekommer lekvatten eller landmiljöer för groddjur som kan påverkas negativt av en exploatering i området.

Alla groddjur i Sverige är fridlysta och skyddas antingen av 4 § eller 6 § artskyddsförordningen. I närområdet kring Svanvik har inga groddjursarter noterats sedan tidigare. Inom 5 km förekommer emellertid fynd av åkergroda, vanlig groda och vanlig padda. Utsöket efter groddjursförekomster gjordes 2023-05-17 och begränsades till åren 1990–2023.

På uppdrag av:

Tjörns kommun
Kontaktperson: Julia Wilzén

Uppdraget:

Projektledare: Jonas Mattsson
Författare: André Dabolins
Kvalitetssäkring: Jonas Mattsson
Callunas interna projektkod: JMN0097

Calluna AB:

Linköpings slott
582 28 Linköping
Org.nr: 556575-0675
Växel: +46 13-12 25 75
www.calluna.se

Rapporten citeras enligt följande: Dabolins, A. (2023). Fördjupad artinventering av groddjur vid Svanvik 1:26, 2023. Calluna AB.

Foton: © Calluna AB om inget annat anges.

Fridlysningen innebär att för groddjur i 4 § är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats.

För groddjuren som skyddas av 6 § artskyddsförordningen är det förbjudet att:

1. döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar, och
2. ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Kort om Sveriges groddjur

I Sverige finns 13 olika groddjursarter av vilka de flesta påträffas i södra Sverige. Kunskapsläget när det gäller de mer allmänt förekommande arterna som mindre vattensalamander, vanlig groda, åkergroda och vanlig padda är något bristfälligt, särskilt gällande deras beståndsutveckling.

Det främsta hotet mot groddjur är habitatförlust, dvs. förlust av livsmiljö. Detta sker bland annat genom utdikning och igenfyllning av våtmarker, ökad igenväxning av landmiljön kring lekdammar samt genom avverkning och fragmentering av äldre sammanhängande skogsbestånd som hyser för groddjuren lämpliga markskikt till övervintring. Skuggning, övergödning, försurning och toxiner är faktorer som hämmar larvutvecklingen medan introduktion av fisk och kräftdjur i lekvatten skapar predation på larverna.

Groddjurens habitat består av en mosaik av land- och småvattenmiljöer. Det äldre kulturlandskapet hade gott om sådana miljöer men som i dag till stora delar har försvunnit på grund av ändrad markanvändning som till exempel ett effektivare och mer storskaligt jord- och skogsbruk. Genom urban exploatering tillkommer även annan form av markanvändning med bebyggelse och vägar med hårdgjorda ytor och allt mindre plats för småvatten. Förlusten av olika typer av småvatten bidrar till att avståndet mellan lämpliga lekvatten för groddjuren blir större.

Metod

Den fördjupade artinventeringen av groddjur har fokuserats till det utpekade Naturvärdesobjektet 2 samt diket som löper genom området (Mattson, J, 2020). Övriga ytor har också inventerats på groddjur då de möjligtvis kan utgöra lekvatten, födosökmiljö eller övervintringsplatser för groddjur. Inventeringen av groddjur utfördes genom visuell och audiell inventering vid två tillfällen, ett under april månad och ett under maj månad 2023.

Området besöktes kvälls/natttid (ca 20.30 – 24:00) för att identifiera lek av groddjur och därmed bestämma vilka arter av groddjur som leker i området. Inventeringen utfördes den 11 april av André Dabolins och Alexander Schäpers båda på Calluna. Återbesök 2 maj utfördes av Alexander Schäpers. Väderförhållandena var goda under båda besöken med temperaturer på 6–8 grader i luften och uppehåll. Inventeringen utfördes under en tidpunkt på säsongen då groddjuren leker och utfördes med stöd av Naturvårdsverkets metodik (Naturvårdsverket, 2010).

Resultat

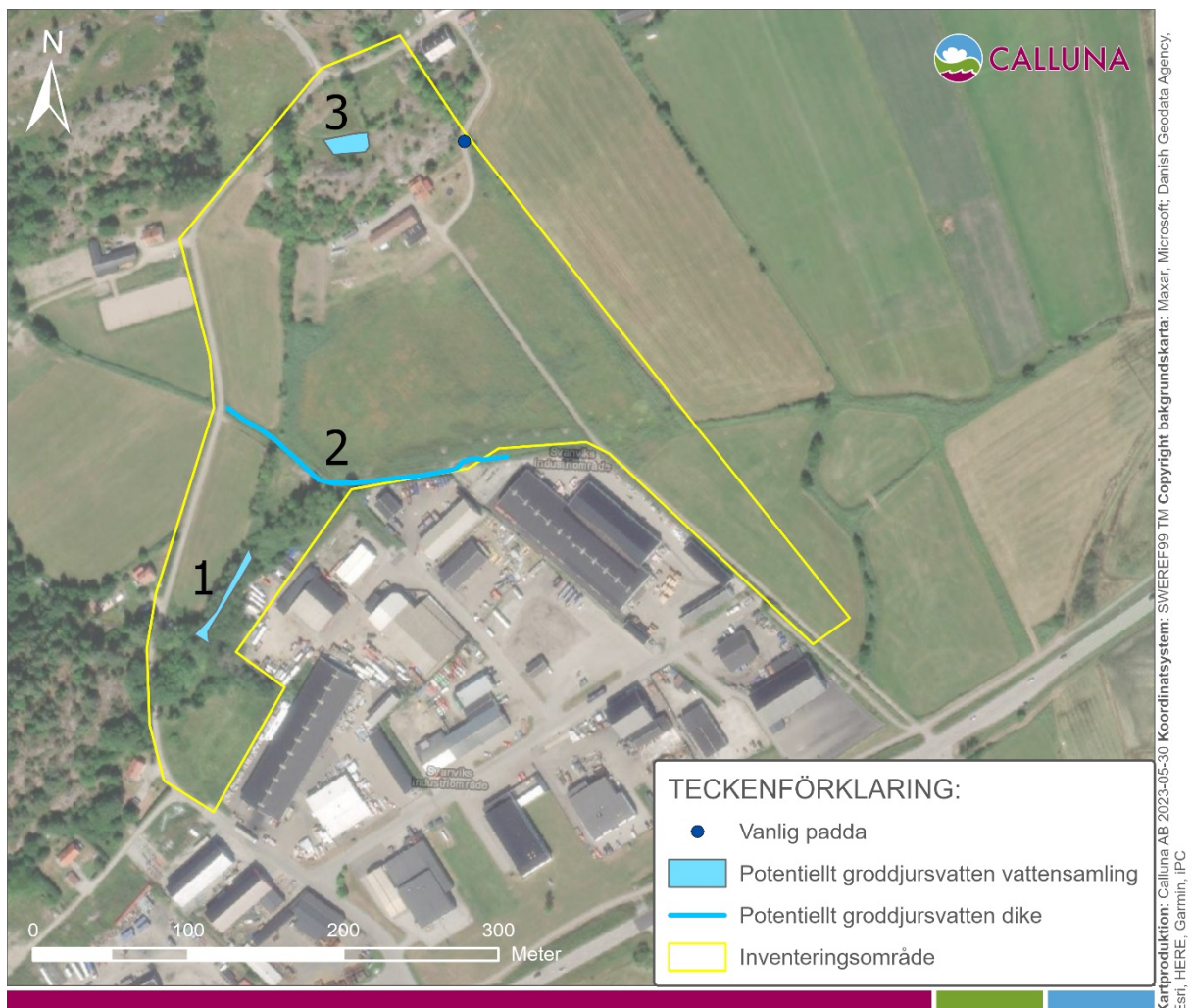
Den fördjupade artinventeringen för groddjur resulterade endast i en artobservation, en vandrande subadult av vanlig padda. De småvatten som finns i området (ID 1, 2 och 3) är inte lekvatten för groddjur 2023.

Småvatten ID 1 var vid inventeringen ca 2x3 meter stort, grund, beskuggat samt en aning grumligt/förorenat. Området kring ID 1 kan fungera som spridningsstråk för groddjur, men är inget permanent lekvatten.

Småvatten ID 3 utgörs av dike som sträcker sig igenom inventeringsområdet. Diket är omgivet av högt växande vass, utträdad dikesfåra med stadigt strömmande vatten. Inga indikationer på lekvatten för groddjur kring ID 2 kunde påträffas. Dock är det inom inventeringsområdet likväl ID 2 mest sannolikt för lekande groddjur då det bedöms som permanent vatten.

Småvatten ID 3 utgörs av en sänka i en före detta betesmark. Sänkan hade enstaka vattenspeglar och tydliga indikationer på kontinuerligt vattenhållande bland annat i form av veketåg. Däremot bedöms sänkan torka ut helt under sommarmånaderna. Således är sänkan väldigt begränsad som lekvattenmiljö för groddjur.

Individen av vanliga paddan påträffades på vägen i inventeringsområdets nordöstra hörn. Paddan rörde sig i östlig riktning och har inte kunnat knytas till något särskilt lekvatten.

Figur 1. Potentiella lekvatten för groddjur som inventerades under besöken. Ett fynd av vanlig padda illustreras med blå prick

Figur 2. Bild över småvatten ID 1 under inventeringen av groddjur 2023. Småvattnet är beskuggat, nästan uttorkat och förorenat.

Figur 3. Bild över småvatten ID 2 dagstid innan inventeringen av groddjur 2023. Diket är omgärdat av vass och hade stadigt strömmande vatten.

Figur 4. Bild över småvatten ID 3 under inventeringen av groddjur 2023. Sänkan hade enstaka öppna vattenspeglar och bedömdes torka ut helt under sommarmånaderna.

Figur 5. Bild över subadult individ av vanlig padda som vandrandes i östlig riktning i inventeringsområdets nordöstra del.

Slutsats

Inventeringen utfördes under groddjurens lekperiod för att kunna identifiera lekvatten och därmed även vilka arter som använder området som livsmiljö. Inga av identifierade småvatten i området kring Svanvik hyste några lekande groddjur 2023. Därmed finns inga lekvatten för groddjur inom området i Svanvik 2023. Flera av de identifierade miljöerna ID 1–3, kan däremot fungera som spridningslänkar i landskapet, vilket fyndet av en vandrande vanlig padda indikerar.

Calluna kan konstatera att groddjursarter som är skyddade enligt 4 § eller 6 § artskyddsförordningen inte har några fortplantningsmiljöer inom inventeringsområdet 2023. Identifierade småvatten kan dock ändå fungera som spridningskorridor för groddjur i landskapet. Stenmurarna som avgränsades under NVI:n har också en viss potential att fungera som spridningskorridor och även som övervintringshabitat.

Calluna rekommenderar att viss försiktighet tas kring diket och att arbetet helst inte utförs nattetid under mars-april, och särskilt inte under regniga nätter på våren då det är perioden då groddjuren påbörjar sin vandring från övervintringsmiljöerna till sina lekvatten.

Referenser

Artskyddsförordning (2007:845). Miljödepartementet 2007-11-08

Mattsson, J. (2020). Naturvärdesinventering (NVI) – Del av Svanvik 1: 26 m.f. Tjörns kommun, 2020. Calluna AB.

Artdatabanken. (2023). Artfakta. Tillgänglig <<https://artfakta.se>> Artdatabanken SLU. Uppsala

Artportalen (2023). (online) Tillgänglig: <<https://www.artportalen.se>> (2023-05-17)

Naturvårdsverket. 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur. Diarienummer: 310-5279-05 NS. Version 4,0. 2010-12-21.